



สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม **จำนวน ๒ เรื่อง**

ประธานได้แจ้งเรื่องที่ไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม จำนวน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. ด้วยในวันนี้สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาจะมีการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในการประชุมวุฒิสภาในวันนี้ จึงไม่มีการถ่ายทอดสดการประชุมวุฒิสภาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๓ แต่ยังคงมีการถ่ายทอดสดการประชุมวุฒิสภาผ่านช่องทาง Facebook ของวุฒิสภา โทรทัศน์วงจรปิด (ระบบ Internet Protocol Television : IPTV) ของวุฒิสภา YouTube Live การประชุมวุฒิสภา ช่อง Senate Channel และการถ่ายทอดสดผ่านทางระบบเสียงตามสายของวุฒิสภา

๒. ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานประจำปีของหน่วยงาน จำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้

๑) รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

๒) รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ และสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๓) รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๔) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๔ ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.)

ที่ประชุมรับทราบ

(๒) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)

(๓) กระทู้ถาม (ไม่มี)

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว จำนวน ๕ เรื่อง

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการพลิกโฉมพืชสมุนไพรไทย ด้วยการวิจัยและนวัตกรรม
ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการพลิกโฉมพืชสมุนไพรไทย ด้วยการวิจัยและนวัตกรรม พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการพลิกโฉมพืชสมุนไพรไทย ด้วยการวิจัยและนวัตกรรม (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ได้เสนอรายงานผลการศึกษาต่อที่ประชุมสรุปได้ว่า แม้สมุนไพรไทยจะถูกใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานาน แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคทั้งด้านความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ปัญหาด้านกฎหมาย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณประโยชน์ในการรักษาเกินจริง การส่งเสริมให้นำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านมาใช้ในระบบสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาสายพันธุ์สมุนไพรและการสกัดสารสำคัญยังมีการดำเนินการน้อย และการวิจัยทางการเกษตรและการแพทย์ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่า เพื่อให้การพัฒนาสมุนไพรไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน การส่งเสริมพืชสมุนไพรไทยจะต้องอาศัยการวิจัยและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตซึ่งต้องมีการวิจัยและนวัตกรรมทั้งต้นน้ำ ได้แก่ การปลูกที่ได้มาตรฐาน การเก็บเกี่ยวและการขนส่งที่ดี กลางน้ำ ได้แก่ โรงงานแปรรูปขั้นต้นหรือขั้นสูงที่ได้มาตรฐาน และปลายน้ำ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและสามารถส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ ดังนั้น ควรเร่งพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นตลอดห่วงโซ่คุณค่าของพืชสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปพืชสมุนไพร การวิจัยและนวัตกรรม และการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/ สิทธิประโยชน์ การคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งการตลาดและการประชาสัมพันธ์

โดยคณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ เช่น ควรประกาศกำหนดให้การพัฒนาสมุนไพรไทยเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยให้มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับเชื่อถือของผู้บริโภค ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงด้านภูมิปัญญาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ

สำคัญในการพัฒนากระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และยกระดับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีศักยภาพขึ้นมารับภารกิจในการพลิกโฉมสมุนไพรไทยด้วยการวิจัยและนวัตกรรม กำหนดนโยบายแห่งรัฐในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ภายใต้การส่งเสริมและควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐานที่สมดุลและสอดคล้องกับสถานการณ์ จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกิจการสมุนไพรไทย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ปรับปรุงยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้สอดคล้องกับวาระแห่งชาติและนโยบายแห่งรัฐ ตลอดจนการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและประเมินผลสัมฤทธิ์ได้อย่างชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว รวมทั้งควรจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายหลักและกฎหมายรองด้านสมุนไพรไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ทั้งที่มีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมในมิติของการส่งเสริมและการควบคุมให้เกิดความสมดุล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการทุกระดับ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แพทย์แผนไทย หมอพื้นบ้าน และสถานบริการนวดแผนไทยได้มีโอกาสเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพลิกโฉมสมุนไพรไทยและก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางสมุนไพรตามประเทศชาติมุ่งหวัง นอกจากนี้ ได้มีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการด้านการจัดการวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร ด้านการวิจัยและการจัดการข้อมูลการใช้สมุนไพรในคน ด้านระเบียบวิธีวิจัยในคนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สมุนไพร และด้านกฎหมาย ระเบียบประกาศ ข้อบังคับมาตรฐานอาหารและยา สิทธิบัตร/สิทธิประโยชน์ การคุ้มครองผู้บริโภค การตลาดและการประชาสัมพันธ์

ภายหลังที่ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องนี้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้นำไปพิจารณาศึกษาต่อยอดในประเด็นต่าง ๆ เช่น การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์สมุนไพร การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยศึกษาแนวทางของต่างประเทศ การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานในเรื่องความสะอาด นอกจากนี้ คณะกรรมการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรควรทำงานอย่างบูรณาการกัน กำหนดให้มีศูนย์ One Stop Service เพื่อความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตและให้ประชาชนสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สมุนไพร สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้และผู้ส่งขายสมุนไพร ศึกษาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมให้ฟ้าทะลายโจรเป็นสมุนไพรหลักในการรักษาโควิด ๑๙ ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรเชิงเดี่ยวไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ และควรให้มีระบบการศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพรในบริบทของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน อีกทั้งควรส่งเสริมให้มีกฎหมายเกี่ยวกับวิธีวิจัยในคน ส่งเสริมการให้ยาสมุนไพรเป็นยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ เพื่อลดการนำเข้ายาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ องค์กรเภสัชกรรมควรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการสมุนไพร รวมถึงทำให้สมุนไพรไทยได้รับการยอมรับจากประชาชนด้วย

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) และกรรมาธิการวิสามัญ (นายขวัญชัย วิศิษฐานนท์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณสมพร ศิรินาวิน และนางสาวผกากรอง ขวัญข้าว) ได้ร่วมกันตอบชี้แจง สรุปได้ว่ารัฐบาลมีนโยบายและแผนในการพัฒนาและยกระดับสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร แต่ยังไม่มีการทำหน้าที่ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนนั้น จึงควรมีการตั้งองค์กรดังกล่าวขึ้นเป็นองค์การมหาชน รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมด้วย

อีกทั้งควรแบ่งระดับของสมุนไพรเป็นสมุนไพรสำหรับตลาดในประเทศหรือตลาดชุมชน และสมุนไพรสำหรับตลาดต่างประเทศ โดยสนับสนุนให้มีการส่งออกเพื่อความมั่นคงทางยาและอาหาร อย่างไรก็ตามกรมการแพทย์แผนไทยได้มีการทดลองใช้ฟ้าทะลายโจรในมนุษย์และพบว่าได้ผลดี แต่เมื่อการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ จึงไม่สามารถแข่งขันกับยาแผนปัจจุบันได้ นอกจากนี้ในการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรนั้น ต้องมีการประเมินศักยภาพของเกษตรกรด้วย เนื่องจากหากต้องการให้มีการแปรรูปสมุนไพรด้วย เกษตรกรก็จะต้องใช้เงินลงทุนเพิ่มขึ้น อีกทั้งควรพัฒนาห้องปฏิบัติการไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับสมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ควรปรับปรุงเรื่องการขึ้นทะเบียนยาสมุนไพรให้สะดวกยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการนำเข้าสู่สารสกัดสมุนไพรจากต่างประเทศจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันการนำเข้าทำได้ง่ายกว่าการขึ้นทะเบียน ทั้งนี้ เมื่อได้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิชาการ วิสามัญไปยังคณะรัฐมนตรีแล้ว คณะกรรมการวิชาการจะได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ เพื่อผลักดันให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

**๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดตั้งและการแก้ไขปัญหาคาสนสถาน
ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของทางราชการ
ซึ่งคณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม พิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

ประธานคณะอนุกรรมการด้านการศาสนา (พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร) ได้เสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการวิชาการได้พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางการจัดตั้งและแก้ไขปัญหาคาสนสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้เพื่อให้คาสนสถานที่ใช้พื้นที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้ ทั้งนี้ โดยมีประเด็นปัญหาสำคัญ กล่าวคือ (๑) ปัญหาการใช้พื้นที่ของทางราชการเพื่อจัดตั้งคาสนสถาน (๒) ปัญหาการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ของทางราชการ (๓) ปัญหาความล่าช้าในกระบวนการและขั้นตอนการขออนุญาตใช้พื้นที่ของทางราชการ (๔) ปัญหาการขออนุญาตใช้พื้นที่ของทางราชการเพื่อสร้างวัดตั้งวัด ตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๔ (๕) ปัญหาการขาดคู่มือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการอนุญาต ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๖) ปัญหาการจัดเก็บค่าปลูกป่าชดเชยและบำรุงรักษาป่า ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖ (๗) ปัญหาการขยายระยะเวลาในการยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งสิ้นสุดการยื่นคำขอวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔ และ (๘) ปัญหาสถานภาพของวัด สำนักสงฆ์ และที่พักสงฆ์ ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในการนี้ คณะกรรมการวิชาการจึงมีข้อเสนอแนะในระยะเวลาเร่งด่วนและข้อเสนอ

เชิงนโยบาย กล่าวคือ ข้อเสนอแนะระยะเร่งด่วน ได้แก่ การสำรวจศาสนสถาน วัด สำนักสงฆ์ และที่พักสงฆ์ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของทางราชการ การกำหนดมาตรการและป้องกันควบคุมมิให้ผู้บุกรุกพื้นที่ราชการ รายใหม่ การเร่งรัดจัดทำคู่มือประชาชนเพื่อลดขั้นตอนและประชาสัมพันธ์ตามกฎหมาย การยกเว้นค่าปลูกป่าชดเชยและบำรุงรักษาป่า และข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภายหลังจากคณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุม ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า (๑) ควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน สำหรับกรณีที่มีการใช้ศาสนสถานเพื่อเป็นข้ออ้างในการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ (๒) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม สำหรับการขึ้นทะเบียนศาสนสถานที่ยังหรือตั้งขึ้นในสถานที่ที่ได้รับอนุญาต โดยให้สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติมีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว (๓) ควรบังคับใช้กฎหมายเพื่อมิให้มีการบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์ ในที่ดินของรัฐโดยเฉพาะในพื้นที่ป่าไม้ หรือหากมีการบุกรุกอยู่ก่อนแล้วควรกำหนดเขตพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อมิให้มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม และ (๔) ควรมีการกำหนดมาตรการจูงใจสำหรับศาสนสถานที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่ของทางราชการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า ปัญหา การบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐหรือทางราชการโดยเฉพาะในพื้นที่ป่าไม้นั้น ปัจจุบันยังคงมีการ ตรวจสอบและดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีการร้องเรียนในเรื่อง ดังกล่าวอย่างชัดเจน ทั้งนี้ หากพบจะได้เสนอเรื่องไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อดำเนินการ ต่อไป อนึ่ง คณะกรรมการได้เสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้างต้นไว้ในข้อเสนอแนะระยะเร่งด่วนและ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแล้ว โดยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ มีดังนี้ (๑) ควรกำหนดหลักเกณฑ์การ ขออนุญาตใช้พื้นที่ของทางราชการเพื่อตั้งวัดสำนักสงฆ์ ที่พักสงฆ์ และศาสนสถานหรือหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานอื่นใดที่จะอนุญาตได้ให้ชัดเจน (๒) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรักษาสภาพป่า โดยเฉพาะการปลูกป่าชดเชยและบำรุงรักษาป่าให้ชัดเจน (๓) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการป้องกันมิให้ นำพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตไปใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ (๔) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา ทรัพยากรการป่าไม้และป้องกันไฟป่าให้แก่วัด สำนักสงฆ์ ที่พักสงฆ์ และศาสนสถานที่ตั้งหรือสร้างขึ้น โดยถูกต้องตามกฎหมาย (๕) ควรกำชับให้เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่เชิงรุกในการสำรวจ เฝ้าระวัง และติดตามพระภิกษุที่เข้าไปอยู่ในเขตปกครอง โดยเฉพาะกรณีพระภิกษุที่ไม่มีสังกัดอาจเข้าไปบุกรุก แอบแฝงใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของทางราชการและตัดไม้ทำลายป่า (๖) ควรแก้ไขปรับปรุงและบูรณาการ กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ของทางราชการให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (๗) ควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยยึดถือหลักการว่า สถานภาพความเป็นนิติบุคคลของวัดหรือ สำนักสงฆ์เริ่มต้นเมื่อหน่วยงานของรัฐได้อนุญาตและรับรองการจัดตั้งว่าเป็นวัดหรือสำนักสงฆ์ที่ขอด้วย กฎหมาย โดยไม่นำเอาเงื่อนไขการต้องได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา มาเป็นเกณฑ์การพิจารณาความเป็น นิติบุคคลขององค์กร รวมทั้งบัญญัติสถานะของที่พักสงฆ์ไว้ในกฎหมาย เพื่อความสะดวกในการกำกับดูแล ของฝ่ายสงฆ์และฝ่ายบ้านเมือง (๘) ควรมีกฎหมายรับรองการจัดตั้งศาสนสถานให้ครอบคลุมครบทุกศาสนา ที่ทางราชการรับรอง และ (๙) ควรกำหนดให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นเจ้าภาพประสาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา และตั้ง คณะกรรมการร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหาศาสนสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของทางราชการ

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การลักลอบส่งน้ำมันดีเซลโดยมิชอบเป็นเหตุให้รัฐเสียประโยชน์ กรณีศึกษา จับน้ำมันดีเซลเถื่อนกลางแม่น้ำเจ้าพระยา
ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล
พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) และประธานคณะอนุกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์) ได้ร่วมกันเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การลักลอบส่งน้ำมันดีเซลโดยมิชอบเป็นเหตุให้รัฐเสียประโยชน์ กรณีศึกษา จับน้ำมันดีเซลเถื่อนกลางแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการเห็นว่ามี การลักลอบส่งน้ำมันดีเซลโดยมิชอบมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งได้ทราบข่าวการลักลอบการค้าน้ำมันดีเซลเถื่อนกลางแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้แก่รัฐเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ คณะกรรมการพบสาเหตุของปัญหาการลักลอบส่งน้ำมันดีเซลโดยมิชอบเกิดจากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศกับต่างประเทศ การยกเว้นภาษีการส่งออกน้ำมัน การติดตามและการตรวจสอบเรือขนส่งน้ำมันการกำหนดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง การดูแลและรักษาของกลางที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง การกำหนดค่าสารมาร์กเกอร์ และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่ดำเนินการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในประเด็นเรื่องการป้องกันโดยการใช้ระบบการติดตามเรือที่ขนส่งเชื้อเพลิง มาตรการป้องกัน มาตรการปราบปรามและมาตรการสนับสนุนการทำงานที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาของกลางที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยรัฐบาลควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีระบบติดตามเรือที่ขนส่งเชื้อเพลิงออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการติดตามว่าสินค้าได้ถูกจัดส่งไปยังปลายทางตามจำนวนหรือไม่ ตลอดจนควรกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามและตรวจสอบเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง นอกจากนี้ รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนยกเลิกมาตรการยกเว้นภาษีส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงและควรเพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งควรให้มีการกำหนดค่าสารมาร์กเกอร์ที่แตกต่างกันในแต่ละโรงกลั่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาของกลางที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รัฐบาลอาจกำหนดให้เจ้าของเรือของกลางสามารถไถ่ถอนเรือให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด โดยอาจกำหนดให้มีการวางหลักทรัพย์ค้ำประกันและควรกำหนดให้มีหน่วยงานกลางที่ทำการจัดเก็บและดูแลรักษาเรือของกลาง นอกจากนี้ กรมศุลกากรอาจแก้ไขระเบียบหรือข้อบังคับให้หน่วยงานราชการที่ต้องใช้เรือในการปฏิบัติภารกิจสามารถทำหนังสือขอใช้เรือของกลางที่อยู่ระหว่างรอการดำเนินคดี และควรประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการปฏิบัติการกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งเป็นของกลางที่มีระเบียบกำหนดให้สามารถส่งมอบให้กับส่วนราชการได้

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๔ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความเสียหายจากข้อผูกพันสัญญาในการดำเนินโครงการของรัฐ

ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) ประธานคณะอนุกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์) และอนุกรรมการ (นางสาวฐิติพร กมลสุข) ได้ร่วมกันเสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมารัฐได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งมีหลายโครงการประสบปัญหาไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเกิดความล้มเหลวไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหาย นำมาซึ่งการฟ้องร้องเรียกค่าชดเชยความเสียหายจากเอกชนคู่สัญญา และหลายโครงการเกิดความเสียหายที่รัฐต้องชดเชยให้กับเอกชนคู่สัญญามูลค่ามหาศาล เนื่องจากความเสียหายดังกล่าวมีมูลค่าจำนวนมากเมื่อเทียบกับงบประมาณรายจ่ายของรัฐในแต่ละปี จึงถือได้ว่าเป็นการสร้าง ความเสียหายด้านการเงินและงบประมาณภาครัฐ นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินโครงการบางโครงการมีการตรวจพบเรื่องการทุจริตของภาครัฐรวมอยู่ด้วย คณะกรรมการได้ศึกษาโครงการของรัฐที่มีขนาดใหญ่ จำนวน ๕ โครงการ ประกอบด้วยโครงการโฮปเวลล์ หรือโครงการระบบการขนส่งทางรถไฟยกระดับในกรุงเทพมหานคร (Bangkok Elevated Road and Train System – BERTS) โครงการทางด่วนบางปะอิน – ปากเกร็ด และทางยกระดับดอนเมืองโทลล์เวย์ ส่วนต่อขยายอนุสรณ์สถานแห่งชาติ – รังสิต โครงการสัญญาส่วนแบ่งรายได้จากการก่อสร้างโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ โครงการไฟฟ้าชีวมวลและโครงการพลังงานไฟฟ้าแสงอาทิตย์ และโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ซึ่งทั้ง ๕ โครงการ เกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างฝ่ายรัฐกับฝ่ายเอกชนในรูปแบบที่แตกต่างกัน ในห้วงเวลาที่แตกต่างกัน แต่เกิดความเสียหายในลักษณะที่อนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ฝ่ายรัฐต้องชดเชยค่าเสียหายทั้งสิ้น ทั้งนี้บางคดียังอยู่ในการพิจารณาในชั้นศาล จากการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และข้อเท็จจริงของโครงการดังกล่าว โดยคณะกรรมการมีข้อเสนอแนะ เช่น โครงการการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐเป็นโครงการที่มีระยะเวลายาวนานทำให้ภาครัฐต้องผูกพันเป็นเวลานานซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคที่ไม่ถึงและจะทำให้ภาครัฐได้รับความเสียหาย ดังนั้น ภาครัฐอาจกำหนดหลักการเพิ่มเติมสำหรับกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้สำหรับการกำหนดถึงหลักการแบ่งรายได้สำหรับสัญญา

สัมปทาน กรณีที่โครงการที่ต้องอาศัยความรู้และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รัฐบาลควรส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภายในประเทศด้วย ภาครัฐควรกำหนดหน่วยงานเฉพาะในการกำกับและติดตามผลการดำเนินโครงการที่มีขนาดใหญ่หรือโครงการที่ดำเนินการตามหลักการร่วมลงทุน โดยพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานดังกล่าวให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสัญญาสัมปทาน รัฐบาลจะต้องกำหนดหรือสั่งการให้หน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน หรือจ้างเอกชนดำเนินการ หรือให้สัมปทานแก่เอกชน และได้ทำสัญญาในลักษณะสัญญาอนุญาตตุลาการ หรือกำหนดเงื่อนไขในสัญญาว่าให้ระงับข้อพิพาทหรือบอกเลิกสัญญา โดยต้องผ่านการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ คือ การบริหารโครงการจะต้องยึดถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาโดยเคร่งครัด กรณีเกิดข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งให้ดำเนินการตามเงื่อนไข หรือที่กำหนดในสัญญาโดยเคร่งครัด หากไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้โดยการไกล่เกลี่ย และจำเป็นต้องนำข้อพิพาทเข้าสู่การวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ ให้หน่วยงานภาครัฐหรือกับสำนักงานอัยการสูงสุดในกระบวนการต่อสู้ในชั้นอนุญาโตตุลาการ และให้ตั้งพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายรัฐ การต่อสู้คดีในชั้นศาลปกครองให้ปรึกษาสำนักงานอัยการสูงสุด และตั้งพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินคดีในศาลปกครอง และหากจะต้องมีการยกเลิกสัญญาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ให้หารือสำนักงานอัยการสูงสุด และดำเนินการตามคำแนะนำของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยเคร่งครัด และให้หลีกเลี่ยงการยกเลิกสัญญาโดยใช้กฎหมายอื่น

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ควรมีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่พิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการ มีจำนวนเท่าไร และรัฐแพ้คดีโดยต้องชำระเงินตามคำชี้ขาดเป็นจำนวนเท่าใด นอกจากนี้ เนื่องจากคดีที่ผ่านการพิจารณาชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการส่วนใหญ่รัฐจะเป็นผู้แพ้คดีทำให้รัฐต้องชำระเงินให้แก่ฝ่ายเอกชนจำนวนมาก จึงเห็นว่าข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชนควรยกเลิกกระบวนการพิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการ

ประธานคณะกรรมการ (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) รองเลขานุการคณะกรรมการ (นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์) และประธานคณะอนุกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์) ได้ร่วมกันชี้แจงประเด็นข้อสังเกตของสมาชิกวุฒิสภา สรุปได้ว่า เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของนานาชาติ เพื่อป้องกันความได้เปรียบเสียเปรียบในข้อพิพาทระหว่างประเทศ ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะยกเลิกกระบวนการดังกล่าวอาจจะกระทำได้ยาก แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะเพื่อเสนอให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาศึกษาประเด็นปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำให้การระงับข้อพิพาทด้วยอนุญาโตตุลาการมีประสิทธิภาพ ลดเวลาและค่าใช้จ่ายของคู่พิพาท ทั้งนี้ คณะกรรมการจะได้นำข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปพิจารณาเพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ คณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๕ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐ เป็นฝ่ายชนะคดีและมีได้ดำเนินการบังคับคดีตามกฎหมายเป็นเหตุให้รัฐได้รับความเสียหาย ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) และรองประธานคณะกรรมการเสริมสร้างธรรมาภิบาล (นายสัญญา จุลมนต์) ได้ร่วมกันเสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายชนะคดี โดยศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีหน้าที่จะต้องดำเนินการบังคับคดีเพื่อให้ได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาล แต่กลับพบว่า หน่วยงานของรัฐละเลยไม่ดำเนินการบังคับคดีจนพ้นระยะเวลา ๑๐ ปีตามกฎหมาย ส่งผลให้ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ และขออนุมัติจำหน่ายหนี้ตามคำพิพากษาที่สิ้นสุดระยะเวลาบังคับคดีต่อกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งทำให้รัฐต้องเสียผลประโยชน์อันพึงได้รับจากการชำระหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเงินจำนวนมาก คณะกรรมการจึงได้มีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการบังคับคดีของหน่วยงานของรัฐตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน หลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งควรออกตรวจรายงานข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายชนะคดี และควรกำหนดให้หน่วยงานซึ่งเป็นตัวความแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาที่คดีจะขาดอายุความให้ทราบด้วย นอกจากนี้ควรมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการเข้าไปตรวจสอบหากมีความเสียหายในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการติดตามบังคับคดีและพ้นระยะเวลาบังคับคดีแล้ว ส่วนในระดับจังหวัดควรมีการประสานงานกับสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี (สคช.) เพื่อติดตามและเร่งรัดหน่วยงานของรัฐหรือส่วนราชการให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาอย่างเคร่งครัด อีกทั้งควรจัดสัมมนาโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบังคับชำระหนี้กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้รัฐเป็นฝ่ายชนะคดี เพื่อให้มาร่วมกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ กรมบัญชีกลางควรจัดให้มีรางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแสทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบังคับคดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลเมื่อศาลพิพากษาให้รัฐเป็นฝ่ายชนะคดีมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้มีการอายัดทรัพย์สินจำเลยตั้งแต่เริ่มคดีและกำหนดมาตรการให้มีผู้รับภาระในการวางหลักประกันตามที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีจนรัฐได้รับความเสียหาย ต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในความเสียหาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการเร่งรัดการดำเนินการบังคับคดีของหน่วยงานภาครัฐให้รัดกุม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐ รวมถึงจัดทำแผนผังหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีในกรณีหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าของตามคำพิพากษา ตลอดจนกระบวนการขั้นตอนการสืบทรัพย์จนถึงการบังคับคดี อีกทั้งควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี เช่น พระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีทางแพ่งหรือคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับกรณีความเสียหายที่รัฐได้รับเนื่องจากคดีขาดอายุความจนกว่าจะบังคับคดีแล้วเสร็จ หรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อกำหนดให้ลูกหนี้วางเงินหรือทรัพย์สินเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาล หากไม่ต้องการถูกยึดทรัพย์ รวมทั้งยกร่างกฎหมายกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการบังคับคดีของภาครัฐเป็นการเฉพาะ และกำหนดบทลงโทษผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาและละเลยหรือล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่จนทำให้เกิดคดีขาดอายุความอันก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรัฐ หรือดำเนินการทางวินัยและดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นอกจากนี้ ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการดำเนินการบังคับคดีของหน่วยงานภาคเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ และควรนำวิธีการติดตามหนี้ของต่างประเทศมาใช้เป็นแนวทางในการจ้างหรือประมูลงานจากบริษัทเอกชนเพื่อดำเนินการติดตามลูกหนี้ในประเทศไทยด้วย

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายชนะคดี แล้วหน่วยงานดังกล่าวยังไม่ได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกคำบังคับ จำนวนหน่วยงานรวมทั้งมูลค่าความเสียหายจะยังไม่ปรากฏอยู่ในข้อมูลของกรมบังคับคดี ดังนั้น เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลในเรื่องนี้โดยตรง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ชนะคดีมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานกลางดังกล่าวผ่านทางระบบออนไลน์ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อความสะดวกรวดเร็ว หรืออาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐรายงานต่อเจ้ากระทรวงไว้เป็นหลักฐาน และหากหน่วยงานไม่ดำเนินการดังกล่าว ถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินของรัฐไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ นอกจากนี้ หากหน่วยงานของรัฐคาดการณ์ได้ค่อนข้างแน่ชัดว่าจะแพ้คดี ควรเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด เนื่องจากการไกล่เกลี่ยอาจส่งผลให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องชำระหนี้จำนวนมากเมื่อเทียบกับการรอให้ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ประธานคณะกรรมการ (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) เลขานุการคณะกรรมการ (นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร) รองเลขานุการคณะกรรมการ (นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์) และรองประธานอนุกรรมการ (นายสัญญาชัย จุลมนต์) ได้ร่วมกันชี้แจงประเด็นข้อสังเกตของสมาชิกวุฒิสภา สรุปได้ว่าหน่วยงานที่น่าจะมีความพร้อมที่สุดในการทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบหน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายชนะคดีและมิได้ดำเนินการบังคับคดีตามกฎหมายเป็นเหตุให้รัฐได้รับความเสียหาย ได้แก่ กรมบัญชีกลาง เนื่องจากมีความพร้อมด้านระบบคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ สตง. ได้รับทราบประเด็นดังกล่าวแล้ว โดย สตง. จะดำเนินการตรวจสอบหน่วยงานที่ชนะคดีและยังมิได้ดำเนินการบังคับคดี พร้อมทั้งนำเสนอผลการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวเมื่อได้มีการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อวุฒิสภาต่อไป ส่วนกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย แม้พนักงานอัยการที่รับว่าต่างหรือแก้ต่างให้กับหน่วยงานของรัฐจะได้ชี้แจงให้ทราบถึงกระบวนการดังกล่าวแล้วนั้น เนื่องจากหน่วยงานของรัฐป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่ว่า การไกล่เกลี่ย

ดังกล่าวมีการสมรู้ร่วมคิดกันของคู่กรณีหรือไม่ ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีโทษทางอาญาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการจะได้นำข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปพิจารณาเพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา

(ไม่มี)

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่

จำนวน ๒ เรื่อง

๖.๑ รายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓ (ตามมาตรา ๑๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓ ของที่ประชุมวุฒิสภา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (นางรวิวรรณ ภูริเดช) กับคณะ ได้เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมวุฒิสภา

จากนั้น ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภามอบหมายให้พิจารณาศึกษารายงานดังกล่าว ได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาตามลำดับ ดังนี้

รองประธานคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ คนที่สอง (นายวิทยา ผิวผ่อง) เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาสรุปได้ว่า จากการศึกษาพบว่า ผลการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ กำหนด สามารถดำเนินการได้เพียงร้อยละ ๑๖ ของพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ งบประมาณในการดำเนินงานภายใต้โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนที่จัดสรรให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเบิกจ่ายงบประมาณแล้วคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๗๓ แต่มีการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนเพียงหนึ่งโครงการ คือ โครงการการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการที่ดินทำกินให้ชุมชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๖ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับกระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาหรือแนวทางและงบประมาณเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนที่ได้รับที่ดินทำกินให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน และควรนำผลการดำเนินงานมาแสดงในรายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของ สคทช.

รองประธานคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนที่สี่ (นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์) เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติและมีหน้าที่รับผิดชอบ

ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ หากพิจารณาจากภารกิจ จำนวนบุคลากรของ สคทช. และระยะเวลาในการดำเนินการเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร อาจถือได้ว่า สคทช. ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและปรับปรุงโครงสร้างภายในให้มีบุคลากรที่เพียงพอต่อภารกิจของ สคทช. รายงานผลการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ในส่วนของการนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงผลการดำเนินงานการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ควรกำหนดให้ชัดเจน โดยควรมีการปรับแก้ไขตารางแสดงผลการรวมการจัดที่ดินทำกินให้กับชุมชนให้สามารถเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ควรมีการจำแนกการดำเนินการของคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ให้ชัดเจน โดยแยกเป็นกลุ่มดำเนินการ และกลุ่มสนับสนุน และควรระบุผลการพิจารณากลับกรองหรือแผนในการดำเนินการด้านกฎหมาย และรายละเอียดของนโยบาย ผลการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ในส่วนของพื้นที่เป้าหมายประเภทที่ดินที่กำหนดในเรื่องป่าสงวนแห่งชาติ “ป่า” ตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ป่าชายเลนและที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ควรมีการแสดงผลข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ประชาชนเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่เป้าหมาย การจัดที่ดินทำกินให้กับชุมชนเพื่อความชัดเจนและความโปร่งใยังยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชนเป็นไปตามเป้าหมายรวดเร็วยิ่งขึ้น ควรกำหนดให้มีการดำเนินการในลักษณะคู่ขนานมากขึ้น โดยดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้กับราษฎรไปพร้อมกับขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของ คทช. เพราะราษฎรที่ได้รับสิทธิทำกินในที่ดินส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่เป้าหมายอยู่ก่อนแล้ว และการรายงานผลการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ในพื้นที่ป่าไม้ทุกประเภท ควรกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ และควรกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการภายหลังการอนุญาตให้ประชาชนเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว

ภายหลังที่คณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความเห็นและมีข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่า คทช. มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดที่ดินทำกินให้กับประชาชนมิให้ทับซ้อนกันอย่างไร มีการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับที่ดินทำกินที่ได้รับจัดสรรอย่างไร เพื่อประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างแท้จริง เช่น การเข้าถึงสินเชื่อเพื่อนำมาเป็นทุนสร้างรายได้จากที่ดิน

จากนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (นางรวิวรรณ ภูริเดช) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า สคทช. มีหลักเกณฑ์การคัดกรองคุณสมบัติตามที่ คทช. กำหนด และใช้ข้อมูลจากบัตรประชาชน โดยประชาชนผู้ยากไร้ต้องยื่นเรื่องขอที่ดินทำกินที่จังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดสามารถพิจารณารายชื่อของประชาชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วได้ ซึ่งคุณสมบัติและการจัดสรรจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่ดินของรัฐที่จัดสรรให้กับประชาชนนั้น อยู่ระหว่างการศึกษาข้อมูลเพื่อออกแบบการให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนในรูปแบบใดจึงเหมาะสมและมีการศึกษาเพื่อจัดทำโซนนิ่ง โดยพิจารณาว่าแต่ละพื้นที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชชนิดใด หรือประกอบกิจการใดที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดอีกด้วยเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ป่าชายเลน สคทช. ได้ช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ เพื่อให้ประชาชนอยู่ในที่ดินของรัฐได้อย่างถูกกฎหมาย รวมทั้งแก้ไขปัญหาคนรุกป่า และป่ารุกคน ดังนั้น งานของ สคทช. ในเรื่องการพิสูจน์สิทธิจึงมีจำนวนมาก นอกจากนี้ เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้ คทช. ในแต่ละคณะ ให้มีความ

ชัดเจน ซึ่งมีจำนวน ๑๑ คณะ และจะได้นำข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปพิจารณาปรับปรุงรายงาน เพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาในปีถัดไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

**๖.๒ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๓ ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) (ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและ
แพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑)**

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๓ ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ของที่ประชุมวุฒิสภา ประธานกรรมการนโยบาย (รศ.ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง) ผู้อำนวยการ ส.ส.ท. (รศ.ดร. วิลาสินี พิพิธกุล) กับคณะ ได้เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมวุฒิสภา

จากนั้น ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งประธานวุฒิสภามอบหมายให้พิจารณาศึกษารายงานดังกล่าว โดยประธานคณะอนุกรรมการสิทธิเสรีภาพ ด้านสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ (นายนิพนธ์ นาคสมภพ) ได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อรายงานฉบับนี้ต่อที่ประชุม มีประเด็นโดยสรุป ดังนี้ ๑) ส.ส.ท. ทำหน้าที่สื่อสาธารณะได้เป็นอย่างดี และดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ๒) Thai PBS Application มี PLATFORMS ที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก แต่เนื้อหาที่น่าสนใจยังไม่หลากหลาย กระจุกกระจายไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ และบางบริการไม่พร้อมให้บริการ ไม่มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน และบางส่วนอาจจะเหมาะกับคนเฉพาะกลุ่ม ควรให้ความสำคัญกับการจัดผังรายการในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ปรับรูปแบบการนำเสนอโดยให้คำนึงถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อและความต้องการของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญ ๓) ส.ส.ท. ได้ออกแบบเนื้อหาสาระเติมเต็มช่องว่างให้ผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชนให้ได้เรียนรู้แต่ละเนื้อหาผ่านสื่อหลายช่องทาง โดยเรียกว่า ALTV : Active Learning Television หรือทีวีเรียนสนุก จึงเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (ก) ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีส่วนสนับสนุนให้ผู้จัดรายการเด็กอิสระได้รับการส่งเสริมมากขึ้น ๔) การนำเสนอรายการของ ส.ส.ท. ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่ยังขาดโอกาสในการเรียนรู้ ทำให้มีผู้เข้าชมของสถานีไม่มากนัก และเห็นว่า ควรใช้ชื่อ Thai PBS และขยายความต่อท้าย ๕) การจัดตารางออกอากาศทีวีดิจิทัล พบว่าผู้ชมในวันทำงาน ช่วง ๑๖.๓๐ - ๑๘.๐๐ น. มีจำนวนน้อยกว่าที่จะนำมานับเป็นสถิติ ดังนั้น Thai PBS ควรปรับกระบวนทัศน์ในการจัดทำผังรายการโทรทัศน์ Thai PBS ช่อง ๓ โดยควรประกาศนโยบายและเงื่อนไขการพิจารณารายการเพื่อบรรจุในผังรายการล่วงหน้าเพื่อให้ทราบทั่วกันตลอดจนหลักเกณฑ์ในการจัดหารายการ ๖) ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ผลิตรายการทั้งภายนอกและภายในของ ส.ส.ท. ควรกลั่นกรองกิจกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเข้มงวด เพื่อรักษาและปกป้องความ

นำเชื่อถือของประชาชน ๗) ควรมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากสภาผู้ชมและผู้ฟังอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และควรเพิ่มภาคีเครือข่าย เช่น กลุ่มคนพิการ และกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น และจากสถิติเรื่องร้องเรียนในปี ๒๕๖๓ ควรมีข้อสรุปการลงโทษและจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นปัญหาจริยธรรมที่สำคัญ และควรชี้แจงกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนให้ผู้ร้องสามารถติดตามเรื่องที่ร้องเรียน ๘) งบการเงิน พบว่าต้นทุนผลิตและจัดหารายการเป็นยอดสูงสุดของรายจ่ายทั้งหมด และเป็นงบที่เพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๔๐ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการผลิตและจัดหารายการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ ส.ส.ท. และควรทบทวนค่าใช้จ่ายบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการทำงานในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล และเสนอให้แปลงเงินฝากธนาคารเป็นกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะมากขึ้น ทั้งนี้ จะต้องครอบคลุมถึงพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจด้วย

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้รับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและการโทรคมนาคม และคณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งมีข้อเสนอแนะต่อรายงานสรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการการการเทคโนโลยีสารสนเทศฯ เสนอให้ ส.ส.ท. ๑) ปรับปรุงและรวมการบริการต่าง ๆ ออกแบบจัดวางรวมศูนย์เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ๒) ควรจัดทำแผนวิเคราะห์โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและพันธกิจหลักของสื่อสาธารณะ ๓) ควรวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้งานแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ของ ส.ส.ท. และเพิ่มการสร้างเนื้อหาที่เฉพาะสำหรับการเผยแพร่สื่อสังคมออนไลน์ที่เน้นความรวดเร็วและเข้าถึงประชากรได้ทุกกลุ่มเป้าหมายเท่าเทียมกัน ๔) ควรทบทวนแนวทางการพัฒนาด้าน Digital Transformation โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการพัฒนาให้ตรงกับพันธกิจหลักของ ส.ส.ท. ๕) ควรจัดทำแผนการพัฒนาธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับการพัฒนาการผลิตและการเผยแพร่รายการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทั่วถึง และครอบคลุมเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ๖) ควรจัดทำแผนวิเคราะห์ผู้ชมผู้ฟัง มีการใช้ระบบ Voice of Customer (VOC) และการทำแผน Digital Marketing เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์การเข้าถึงของผู้ชมผู้ฟังรายการต่าง ๆ

คณะกรรมการการการศาสนาฯ เสนอให้ ส.ส.ท. ๑) เพิ่มสัดส่วนของรายการและสารคดีที่สะท้อนเรื่องราวทางด้านศาสนสัมพันธ์ การอนุรักษ์และการสืบสานศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อัตลักษณ์ และส่งเสริมความภูมิใจในความเป็นชาติไทยให้มากยิ่งขึ้น ๒) ควรนำเสนอเรื่องราวของชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่โดดเด่นในแต่ละพื้นที่ โดยเน้นเนื้อหาสาระที่สนุกและรูปแบบการนำเสนอที่สร้างสรรค์ ๓) ควรจัดทำโครงการที่ส่งเสริมให้สื่อสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชนในสังคม เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ปลอดภัยและสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ๔) ควรเพิ่มบทบาทร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรมในการนำเสนอเรื่องราวของการพัฒนาชุมชนด้วยมิติทางวัฒนธรรมในชื่อ “บวร On Tour” เพื่อให้ชุมชนคุณธรรมต้นแบบทั่วประเทศได้มีพื้นที่สื่อในการนำเสนอเรื่องราวให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ๕) ควรเน้นการขยายงาน Podcast หรือการกระจายเสียงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ที่ผู้ฟังสามารถฟังย้อนหลังได้ตลอดเวลา โดยเน้นเนื้อหาสำหรับประชากรท้องถิ่นเพื่อที่จะเข้าถึง ส.ส.ท. ได้ง่ายขึ้น

ภายหลังจากคณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาการศึกษาแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปราย โดยมีสมาชิกอภิปรายแสดงความเห็น ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ โดยสรุปดังนี้ ๑) แม้ว่าการจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ ALTV ช่อง ๔ ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในช่วงโควิด แต่ก็มีข้อพิจารณาในเรื่องความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณที่มีอย่างจำกัด เพราะ

อาจกระทบกับการจัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีถึง ๑๕ ช่อง ๒) เกิดความไม่สมดุลเรื่องการให้สัดส่วนกับแหล่งที่มาของข่าว โดยเป็นแหล่งข่าวที่เป็นกลางร้อยละ ๓๘ ไม่สนับสนุนการชุมนุมร้อยละ ๒๐ และสนับสนุนการชุมนุมร้อยละ ๔๒ ซึ่งเห็นได้ว่าแหล่งข่าวที่สนับสนุนการชุมนุม มีอัตราที่สูงกว่าแหล่งข่าวที่ไม่สนับสนุนการชุมนุมถึงสองเท่า ๓) การขยายโครงสร้างองค์กร ทั้งการเพิ่มช่องและเพิ่มหน่วยงาน อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ความไม่คุ้มค่า และยากต่อการบริหารจัดการ ๔) การใช้จ่ายงบประมาณที่ผ่านมาเป็นงบประมาณดุล ในปี ๒๕๖๓ มีรายการรายจ่ายในการจ้างบุคคลภายนอกนอก พิธีกร เพิ่มขึ้น ในภาพรวมแล้วมีรายได้ต่ำกว่ารายจ่ายมาก ทั้ง ๆ ที่ไม่มีต้นทุนเหมือนภาคเอกชน ขณะที่ภาคเอกชน มีต้นทุนในการดำเนินการแต่กลับมีผลกำไรสูงกว่ามาก จึงเห็นว่าต้องลดกระบวนการ ลดค่าใช้จ่าย พัฒนารายการเพื่อขยายฐานผู้ชม เพื่อให้องค์การดำเนินการต่อไปได้ภายใต้งบประมาณที่จำกัด ๕) รายงานปี ๒๕๖๓ เป็นการรายงานเฉพาะด้าน รายงานแค่ผลการดำเนินงาน ขาดการรายงานตัวชี้วัด เป้าหมาย ผลลัพธ์ ผลกระทบในฐานะความเป็นสื่อสาธารณะ ๖) ตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่เป็นคนสูงวัย คนที่มีอายุตั้งแต่สี่สิบห้าปีขึ้นไป และมีเนื้อหารายการตามที่ปรากฏในรายงานเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องจัดสรรเวลาออกอากาศ การติดตามรายการที่สนใจ จึงทำได้ไม่ต่อเนื่อง ๗) บทบาทงานด้านสังคม ขอทราบผลการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาปากท้องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด และการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเห็นว่าควรเพิ่มบทบาทงานด้านสังคม และให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกสาธารณะในกลุ่มนักสื่อสารมวลชน ๘) ส.ส.ท. ต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ขององค์การตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การ ขณะเดียวกันต้องสร้างความดึงดูดเหมือนสื่อเชิงพาณิชย์ทั่วไปด้วย เพื่อให้เกิดการเข้าถึง อย่างทั่วถึง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ๙) การปรับปรุงผังรายการ ขอให้เพิ่มรายการรอบดึก ขยายเวลาออกอากาศ ปรับปรุงการจัดผังรายการด้านศึกษา ทั้งในเรื่องเนื้อหารายการและเวลาออกอากาศ โดยเสนอให้เจาะประเด็นที่น่าสนใจ เช่น แนวทางดำเนินการให้เด็กที่ออกนอกระบบการศึกษากลับเข้าสู่ระบบ เพิ่มรายการตอบปัญหาแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา รายการที่ช่วยปลูกฝังความรักและเทิดทูนในสถาบันหลักของไทย การให้ความรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้เกิดการปลูกฝังความคิดก้าวหน้าในเชิงสร้างสรรค์ และรายการที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น การจัด หางาน การประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว พัฒนารายการข่าว การประชาสัมพันธ์งานของรัฐบาลที่เป็นประโยชน์กับประชาชน เป็นต้น

นอกจากนี้ ได้มีข้อซักถามในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ขอให้ชี้แจงการจัดสรรเวลาออกอากาศ ทั้งรายการที่ผลิตเอง รายการที่จ้างภายนอกผลิต รายการที่เช่าหรือซื้อลิขสิทธิ์มา ขอให้รายงานค่าเฉลี่ยจำนวนผู้ชม และความนิยมในการรับชม ขอทราบบทบาท/แนวทางการปฏิบัติงานของกรมการนโยบาย และ ส.ส.ท. เห็นว่าพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน/สมควรต้องแก้ไขในประเด็นใด หรือไม่

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ประธานกรรมการนโยบาย (รศ.ดร. เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง) และผู้อำนวยการ ส.ส.ท. (รศ.ดร. วิลาสินี พิพิธกุล) ได้ตอบชี้แจง ประเด็นข้อสังเกตและข้อซักถามของสมาชิก วุฒิสภาสรุปได้ว่า ๑) การทำแพลตฟอร์มให้เข้าถึงกลุ่มผู้ใช้งานในภูมิภาค มีการกำหนดในยุทธศาสตร์การดำเนินงานปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ มีการปรับแผนการทำงาน ทำวิจัยและเครื่องมือวัดผล ทำให้เข้าใจและเพิ่มกลุ่มผู้ชมในภูมิภาคมากขึ้น มีการเพิ่มรายการเกี่ยวกับท้องถิ่น ทำวาระเกี่ยวกับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งท้องถิ่น เรื่องปากท้อง กีฬาท้องถิ่น การคัดเลือกรายการไปเผยแพร่บนสถานีวิทยุท้องถิ่น

ทั้งนี้ ตามนโยบายที่คณะกรรมการนโยบายกระจายความเป็นสื่อสาธารณะไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สื่อท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาสังคม ๒) ฝั่งเวลาในช่วง ๑๖.๓๐ - ๑๘.๐๐ น. ที่มีจำนวนผู้ชมค่อนข้างน้อย นั้น เป็นสถิติที่เกิดกับสื่อทุกช่อง เพราะเป็นช่วงเวลาที่ผู้คนเดินทางกลับบ้าน ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่ ส.ส.ท. ก็ได้ได้ละเลย โดยได้จัดรายการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค การรู้เท่าทันสื่อ โดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหลายองค์กร ๓) ในปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ มีการเพิ่มสัดส่วนภาคีเครือข่ายที่มาจากกลุ่มคนพิการ และกลุ่มชาติพันธุ์ แล้ว ซึ่งคาดว่าจะมีการเพิ่มสัดส่วนอย่างต่อเนื่องต่อไป ๔) สัดส่วนการผลิตรายการของช่องหมายเลข ๓ แบ่งเป็นรายการที่ผลิตเอง ร้อยละ ๖๘ จ้างผลิต ร้อยละ ๑๘ ซื้อลิขสิทธิ์ ร้อยละ ๑๓ และมาจากการแลกเปลี่ยนร้อยละ ๑ ๕) การจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ ALTV ช่อง ๔ ไม่เข้าช้อนกับสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่เป็นเรื่องที่เสริมกัน เพราะเป็นทักษะความรู้นอกห้องเรียนทั้งหมด มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเด็กและครอบครัว ๖) สาเหตุที่มีการใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในรายการค่าจ้างบุคลากร เพราะในปี ๒๕๖๓ มีการปรับผังรายการพิเศษจำนวนมาก โดยร้อยละ ๙๐ เป็นรายการสด และจากการเปิดเป็นศูนย์ประสานงานโควิด ๑๙ ทำให้มีผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมาก และจากกรณีในตอนนี้มี ๒ ช่องสถานี ทำให้ต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับเท่าเดิมกับช่องที่เพิ่มขึ้น โดยนำไปใช้กับการสร้างคุณภาพสื่อ (การผลิตรายการ) ให้เข้าถึงทุกกลุ่มในสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพสังคม ซึ่งเป็นภารกิจที่สื่อเชิงพาณิชย์ไม่ได้ดำเนินการ และเพื่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องขององค์กร คณะกรรมการนโยบาย จึงเห็นว่า ส.ส.ท. ต้องหาทุนเพิ่ม โดยการไปร่วมลงทุนเพื่อเป็นวิสาหกิจของสังคม แล้วนำรายได้มาทำงานเผยแพร่มากขึ้น ๗) การเพิ่มสัดส่วนผู้ชม ปัจจุบันคนรับชมโทรทัศน์ลดลง แต่ช่องของ Thai PBS กลับมีผู้รับชมเพิ่มขึ้น เป็นเพราะการทำผังรายการพิเศษช่วงโควิด เว็บไซต์ของ Thai PBS ได้รับการจัดลำดับในลำดับ ๘ จาก ๑๖ เว็บไซต์ของทีวี และอยู่ในลำดับ ๒๓ จาก ๙๕ ของกลุ่มสื่อทั้งหมด บ่งบอกสถานะคุณภาพ และการเข้าถึงสื่อออนไลน์ของ ส.ส.ท. ๘) การเพิ่มบทบาทด้านสังคม ได้ช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชน โดยเปิดศูนย์ประสานฉกฉกฉุกเฉินโควิด ๑๙ การจัดผังรายการพิเศษหลายรายการ ซึ่งจะปรากฏผลในรายงานปี ๒๕๖๔ และขณะนี้กำลังดำเนินการเรื่องน้ำท่วม ๙) เรื่องการศึกษานอกระบบ ดำเนินการเป็นหลักในช่อง ALTV ส่วนในช่อง ๓ จะพัฒนาเป็นรายการกลุ่มสาระของคนทุกวัย ๑๐) เรื่องเด็กเยาวชน ดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วม และใช้ช่องทางพื้นที่ออนไลน์ เช่น ให้เยาวชนคิดโครงการสู้โควิดไปด้วยกัน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานแนวคิดประชาธิปไตย ๑๑) การส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ มีรายการ “ดอกผลแห่งความยั่งยืน” ซึ่งนำเสนอวิถีชีวิตของผู้น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ รายการ “จากรากสู่เรา” รายการ “รากสุวรรณภูมิ” ซึ่งนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ โดยจะนำเสนออย่างต่อเนื่องเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นเป็นรูปธรรม ๑๒) การประชาสัมพันธ์งานนโยบายรัฐ มีศูนย์สื่อสารนโยบายสาธารณะ โดยนำนโยบายไปสู่ความเข้าใจของประชาชนและรับฟังเสียงประชาชนกลับมา และได้มีความร่วมมือกับรัฐสภานำรายการมาเผยแพร่บนทีวีรัฐสภาและจัดทำรายการร่วมกัน ๑๓) การทบทวนกฎหมาย มีคณะกรรมการมาแล้วถึง ๔ คณะ ปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีส่วนใดเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จึงยังไม่มี ความจำเป็นต้องปรับปรุงเนื้อหา ๑๔) การกำหนดให้มีคณะกรรมการ ๒ คณะ คือ คณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการบริหาร ฝ่ายบริหารต้องขาดจากการควบคุมจากอำนาจรัฐ คณะกรรมการนโยบายจะไม่ลงไปปฏิบัติ แต่ทำหน้าที่กำกับและอนุมัติงบประมาณ กำหนดทิศทางและเป็นกันชนให้กับฝ่ายบริหาร เพื่อให้

เกิดความเป็นอิสระในการทำสื่อ ทั้งนี้ ขอรับข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการทั้ง ๓ คณะ และสมาชิกวุฒิสภา
ไปประกอบการดำเนินงานของ ส.ส.ท. ต่อไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๗) เรื่องอื่น ๆ

(ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๓๕ นาฬิกา



สำนักงานการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา